

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง  
ประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

The Development of Problem-based learning activities on  
important issues in Thai history for Social Studies, Religion and  
culture subject of MatthayomSueksa 6 Students.

ธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์<sup>1</sup>, ทศนีย์ นาคคุณทรง<sup>2</sup>  
Teerapat Nitayakulset<sup>1</sup>, Thasanee Naknsong<sup>2</sup>

<sup>1</sup>หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
<sup>1</sup>Master of Education Program in Social Studies, Rajabhat Maha Sarakham University  
<sup>2</sup>อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม  
<sup>2</sup>Lecturer, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบที (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.75, S.D. = 0.38)

**คำสำคัญ :** การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

## ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare learning achievement between before and after learning of Mathayomsuksa 6 students by organizing problem - based learning activities on Important Thai history topic 2) to compare problem solving ability between before and after learning of mathayomsuksa 6 students by organizing problem - based learning activities on Important Thai history topic. 3) To study the satisfaction of Mathayomsuksa 6 students towards organizing problem - based learning activities on Important Thai history topic. The samples were 28 Mathayomsuksa 6 students in Triamudomsueksa Phatthanakarn Roi Et School, Obtained by cluster random sampling. Research instruments consisted (1) 8 problem-based learning management plans (2) achievement tests of 30 items (3) subjective test of thinking abilities in problem solving with 20 items (4) The student's satisfaction questionnaire for organizing problem-based learning activities with 15 items. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and test hypotheses with t-test (Dependent).

The results showed that (1) learning achievement of students who learned using problem-based learning management on Important issues in Thai history topic, after learning was significant higher than before learning at the .05 level (2) the ability to solve problems. of students who learned by problem-based learning management on Important issues in Thai history topic, after study was significant higher than before learning at the .05 level (3) Students' satisfaction with problem-based learning management regarding Important issues in Thai history topic for, overall, was at the highest level.

**Keywords:** The problem-based learning management, Ability to solve problems

## บทนำ

ปัจจุบันโลกและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาของมนุษย์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่มีสิ้นสุด แต่ในการที่จะพัฒนาหลักการต่างๆที่เชื่อมโยงให้การพัฒนาดำเนินไปนั้นต้องอาศัยการศึกษาและเทคโนโลยีเข้าช่วย ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุง 2560 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนของชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 (The Secretariat of the Council of Education, 2017) กล่าวถึงเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ และคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออกเสียง (Reading) การเขียนได้ (Writing) การคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจ

ต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมากและกว้าง บทเรียนซับซ้อน (Pinla, 2017 : 13) การสอนสาระประวัติศาสตร์ในโรงเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องท่องจำ ไม่น่าสนใจ เป็นวิชาที่ศึกษาเรื่องของอดีต ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน และส่งผลทำให้มีประสิทธิภาพทางการเรียนในปีพุทธศักราช 2561 ต่ำลง ซึ่งคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 65.28 อยู่ในระดับปานกลาง (Triamudomsueksa Phatthanakan Roi Et School, 2018 : 23) นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และยังขาดทักษะในการคิดแก้ปัญหา จึงต้องมีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับวิชาในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาเป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกคิดฝึกปฏิบัติ ฝึกแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์จริงที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่ง Khammanee (2016 : 150-152) ได้ให้ความหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเป็นฐานไว้ว่า เป็นการจัดการสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำไปสู่สถานการณ์จริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาจริงได้ และฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา มีการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ เกิดทักษะการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วย

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย โดยจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างอิสระ เน้นการทำงานกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสื่อสารที่ดีเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และมีอิสระในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อมาตอบโจทย์ปัญหาในบทเรียน การได้มีอิสระในการค้นหาคำตอบหรือข้อมูลจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะด้านการคิด และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้โดยตรงอีกด้วย นอกจากนี้ยังเกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ตลอดจนเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 120 คน

#### กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

### ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความพึงพอใจ

### ขอบเขตเนื้อหา

เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย รายวิชาประวัติศาสตร์ มาตรฐานที่ ส 4.3

ตัวชี้วัดที่ ม.4-6/1 และ ม.4-6/2

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือในการวิจัย 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน เวลาเรียน 10 ชั่วโมง นำคะแนนประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ นำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) ได้ค่าระหว่าง 0.22 - 0.88 ได้ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.25 - 0.79 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เป็นแบบอัตนัย จำแนกเป็น 5 สถานการณ์ ๆ ละ 4 ข้อ รวมทั้งหมด 20 ข้อ นำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) นำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับนิยามศัพท์ความพึงพอใจ มีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย และทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียน เพื่อบันทึกเป็นผลคะแนนก่อนเรียน
2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน 10 ชั่วโมง
3. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียน ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

### ผลการดำเนินวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

**ตาราง 1** ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

| การจัดการเรียนรู้ | n  | คะแนนเต็ม | $\bar{X}$ | S.D. | df | t      | sig   |
|-------------------|----|-----------|-----------|------|----|--------|-------|
| ก่อนเรียน         | 28 | 30        | 15.42     | 4.21 | 27 | 13.72* | .000* |
| หลังเรียน         | 28 | 30        | 24.53     | 2.09 |    |        |       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย (ซึ่งความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึงความสามารถของสมองในด้านการคิด เพื่อที่จะหาข้อปัญหาและวิธีจัดปัญหา หรือข้อที่ไม่สมเหตุผลผลต่างๆโดยมีรูปแบบวิธีการต่างๆ มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งเก่าและใหม่ เพื่อนำมาผสมผสานให้เกิดวิธีการใหม่และสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ซึ่งการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผู้วิจัยได้ยึดแนวทางตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของเวียร์ มี 4 ขั้นตอนประกอบไปด้วย 1) การระบุปัญหา 2) การวิเคราะห์ปัญหา 3) การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา 4) การตรวจสอบผลลัพธ์)

**ตาราง 2** ผลเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

| การจัดการเรียนรู้ | n  | คะแนนเต็ม | $\bar{X}$ | S.D. | df | t      | sig   |
|-------------------|----|-----------|-----------|------|----|--------|-------|
| ก่อนเรียน         | 28 | 40        | 19.50     | 4.88 | 27 | 17.54* | .000* |
| หลังเรียน         | 28 | 40        | 30.35     | 4.07 |    |        |       |

\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

**ตาราง 3** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

| ข้อ | รายการประเมิน                                                                                           | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความพึงพอใจ |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|------------------|
| 1   | ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน                                                                               | 4.92      | 0.26 | มากที่สุด        |
| 2   | ฉันพอใจที่จะศึกษา เรียนรู้เนื้อหาที่เรียน                                                               | 4.92      | 0.26 | มากที่สุด        |
| 3   | เนื้อหาวิชาที่เรียนมีความน่าสนใจ                                                                        | 4.75      | 0.44 | มากที่สุด        |
| 4   | การจัดการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา                                                         | 4.50      | 0.50 | มาก              |
| 5   | การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมผู้เรียนให้ทำงานเป็นกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น | 4.78      | 0.41 | มากที่สุด        |
| 6   | การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและตัดสินใจ                                                | 4.75      | 0.44 | มากที่สุด        |
| 7   | สื่อการสอนทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา                                                                 | 4.92      | 0.26 | มากที่สุด        |

| ข้อ | รายการประเมิน                                                   | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความพึงพอใจ |
|-----|-----------------------------------------------------------------|-----------|------|------------------|
| 8   | ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม มีความเหมาะสมชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป | 4.60      | 0.49 | มากที่สุด        |
| 9   | ฉันพอใจที่ใบความรู้ มีความเหมาะสมชัดเจน เข้าใจง่าย              | 4.57      | 0.50 | มากที่สุด        |
| 10  | ฉันทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า                                  | 4.96      | 0.18 | มากที่สุด        |
| 11  | ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างยุติธรรม                            | 4.85      | 0.35 | มากที่สุด        |
| 12  | ฉันมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้                          | 4.64      | 0.48 | มากที่สุด        |
| 13  | ฉันได้ความรู้ และได้แบ่งปันความรู้                              | 4.96      | 0.18 | มากที่สุด        |
| 14  | ฉันมีความสุขกับการเรียนวิชานี้                                  | 4.67      | 0.47 | มากที่สุด        |
| 15  | ฉันสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน                       | 4.50      | 0.50 | มาก              |
| รวม |                                                                 | 4.75      | 0.38 | มากที่สุด        |

จากตาราง 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งหมด 15 รายการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.75$ , S.D. = 0.38)

### อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นได้ผ่านการวางแผนบทเรียนให้ถูกต้อง มีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และดำเนินการตามขั้นตอนปัญหาเป็นฐานอย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการเรียนแบบกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ฝึกความรับผิดชอบ สามารถแบ่งหน้าที่กันเองได้ โดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจริง ซึ่งมีผู้เรียนมีผลงานที่น่ายอมรับและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Worasawas (2019 : 69) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 Polyiam (2017 : 80) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การคิดแก้ปัญหาและเจตคติ ต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ตามกระบวนการอย่างครบถ้วน ซึ่งขั้นกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การกำหนดปัญหา ครูกำหนดปัญหาหรือคำถาม โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่า ปัญหาที่ครูตั้งมานั้นจะต้องไม่มีคำตอบตายตัว หรือมีหลายคำตอบ 2) ทำความเข้าใจปัญหา ครูให้ผู้เรียนพิจารณาปัญหา และระดมสมองหาคำตอบภายในกลุ่ม 3) ดำเนินการค้นคว้า ครูให้ผู้เรียนช่วยกันค้นคว้าหาคำตอบ โดยที่ไม่จำกัดวิธีการหา แต่ผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายได้ว่า แหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด 4) วิเคราะห์ความรู้ที่ได้มา ผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม โดยผลัดกันเสนอคำตอบที่ตนได้มา เมื่อพิจารณาครบทุกคนแล้ว สมาชิกภายในกลุ่มจะลงข้อสรุปว่าข้อมูลครบถ้วน พร้อมที่จะนำเสนอหรือไม่ ครูคอยเป็นผู้แนะนำหากคำตอบยังไม่ครบถ้วน และ 5) อภิปรายผล เป็นการนำเสนอคำตอบที่กลุ่มของผู้เรียนได้มา โดยเมื่อสรุปของแต่ละกลุ่มเสร็จ ครูและผู้เรียนจะร่วมกันสรุปคำตอบเพื่อความเข้าใจตรงกันอีกครั้ง การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานที่ตนนั้นจะส่งผลให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านกระบวนการคิดอย่างถูกต้องตามขั้นตอน มีการวางแผนการทำงานเป็นกลุ่ม และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Polyiam (2017 : 80) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ( $p < .05$ ) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Janla (2017 : 83) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลวิจัยพบว่านักเรียนนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อาชีพสาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 Cindy E. Hmelo-Silver (2004) ได้เสนองานวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับ Problem Based Learning: What and How Do Students Learn สรุปได้ว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาจากทฤษฎีทางจิตวิทยาให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนของนักเรียนผ่านประสบการณ์การแก้ไขปัญหา นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาและกลยุทธ์การคิด การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาในด้านการมีความรู้ที่ยึดหยุ่น มีทักษะการมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะการร่วมมือกัน มีแรงจูงใจ และการอภิปรายงานวิจัย พบว่าธรรมชาติของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีเป้าหมายสำคัญ 3 เป้าหมาย คือ เนื้อหาความรู้ กลยุทธ์การคิดและทักษะการแก้ปัญหา และแรงจูงใจ งานวิจัยส่วนมากจะเกี่ยวกับด้านการแพทย์และการศึกษา เนื่องจากเป็น การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.75$ ) ทั้งนี้เนื่องจาก



การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ได้ฝึกทักษะการคิด ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ตลอดจนมีทักษะการสื่อสารที่ดี ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jantamoka (2019 : 133) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและโครงงานเป็นฐาน ผลวิจัยพบว่า ค่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ 4.41 ซึ่งอยู่ในระดับมากของ Worasawas (2019 : 71) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าความพึงพอใจอยู่ที่ 4.26 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Rungsri (2017 : 73) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าค่าความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ที่ 4.17 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

### **ข้อเสนอแนะ**

#### **ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้**

1. ครูผู้สอนที่จะนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไปเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ควรคำนึงถึงเวลาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นชั้นเรียนที่มีกิจกรรมเข้ามามาก อาจทำให้เวลาในการเรียนไม่พอต่อการพัฒนาการคิด แต่ถ้าหากจัดสรรเวลาดีๆ แผนการจัดการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาผู้เรียน
2. การนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ ต้องคำนึงถึงวัยของผู้เรียน สื่อการสอนควรมีความพร้อม สำหรับการเลือกปัญหาหรือสถานการณ์ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนและหลากหลาย คำตอบไม่ควรตายตัวหรือมีคำตอบอยู่มากกว่าหนึ่งคำตอบ ครูผู้สอนควรกระตุ้นอยู่เป็นระยะๆ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ และผู้เรียนให้ความร่วมมือในการเรียนรู้
3. ครูผู้สอนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการกระบวนการคิดที่ต่อเนื่อง จะส่งผลให้การการคิด การมองปัญหา การระบุแนวทางแก้ปัญหาเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

#### **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานในรายวิชาอื่น หรือเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อจะได้ดูการพัฒนาต่อไป
2. ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและหลากหลายของข้อมูล

## REFERENCE

- Cindy E. Hmelo-Silver. (2004). **Problem-Based Learning : What and How Do Students Learn?**. Educational Psychology Review, 16 (pp.235 - 266).
- Janla, S. (2017). **Development of Learning Management of Economics by Using Problems as a Base to Promote Problem Solving Ability and Learning Achievement of Mathayomsuksa 1 Students**(Program in Curriculum and Instruction). Mahasarakham: Mahasarakham University. [In Thai]
- Jantamoka, T. (2019). **Comparison of academic achievement and competency in mathematical problem solving process between learning management by using problem base and project based**(Master of Thesis in Science and Mathematics Teaching. Mahasarakham: Mahasarakham University. [In Thai]
- Jantra, K. (2013). **Effects of social learning activities using problem based on the ability to solve problems and the social responsibility of students at grade 5**(Thesis Master teaching social studies). Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Khammanee, T. (2016). **Teaching Science: Knowledge to organize effective learning processes. (20th edition).** Bangkok: The Publisher of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Laopideht, A. (2013). **Development of learning achievement and creative problem solving ability regarding Thai social problems. Of mathayom suksa 6 students by using problem – based learning management**(Master of Education Thesis teaching social studies). Bangkok: Silpakorn University. [In Thai]
- Pinla, W. (2017). **Techniques for managing history. For Social Teachers in the 21st Century.** Parichat Journal, 2017 (Version 2). [In Thai]
- Polyiam, T. (2017). **Comparison of academic achievement Problem Solving and Attitude Towards Social Studies Subject Of mathayom suksa two students learning by using Cippa learning management and problem - based learning management**(Master of Education Thesis Program in Curriculum and Instruction). Mahasarakham: Mahasarakham University. [In Thai]

- Rungsri, P. (2017). **Development of problem solving ability. By managing the problem-based learning of the students Secondary 5**(Master's thesis Science and Mathematics Teaching Program). Mahasakham: Mahasarakham University. [In Thai]
- The Secretariat of the Council of Education (2017). **National Education Plan 2017 - 2036**. Bangkok: Company Graphic sweet chillies. [In Thai]
- Triamudomsueksa Phatthanakan Roi Et School. (2018). **School self-assessment report Roi Et Preparatory School, Roi Et**, academic year 2018. Roi Et : Triam Udom Suksa Pattanakarn Roi Et. [In Thai]
- Worasawas, P. (2019). **Development of learning activities based on problem-solving on important issues in Thai history, Mattayomsuksa 4**(Master of Education Social Studies Program). Mahasarakham: Mahasarakham Rajabhat University. [In Thai]